

Noor Asharaf

Assistant Professor (Guest Faculty)

Dept. of Persian, MMHAPU, PATNA

Email: ashrafjnu@gmail.com

E-Content

Sem-1, Paper code: 102

Persian (M A)

Topic: Yaqoob Leis (Part -2)

صفاریان یکی از سلسه‌های تاریخ میانه ایران، که در شرق ایران ایالت‌های سجستان و سیستان را شامل می‌شد. نام این سلسه از حرفه صفاری / رویگری یعقوب بن لیث مؤسس این سلسه مایه گرفت است. در تاریخ سیستان که بخش عمده آن را مؤلف سگزی گمنامی در سال‌های سده پنجم هجری/یازدهم میلادی نوشته است، مطالبی آمده است که دشمنی منابع سنی را بسیار تعدیل می‌کند. مؤلف کتاب وطن پرستی محلی زیادی نشان می‌دهد و در دست‌آوردهای یعقوب و عمرو با غرور می‌نگرد. زیرا این امیران، ولایت دوردست و نسبتاً بی‌اهمیت سیستان را برای مدتی مرکز امپراتوری پهناوری کردند.

یعقوب لیث هیچ کاری را بدون همکاری و مشورت انجام نمی‌داد، در طول شبانه روز بیش از ۱۷۰ رکعت نماز به جای می‌آورد چه از بابت فریضه واجب و چه سنت حسنه روزانه ۱۰۰۰ دینار صدقه می‌داد و هیچ‌گاه به زن یا غلامی دیده شهوت‌انگیز نداشت. در رسیدگی به امور اهتمام زیادی می‌ورزید و بسیار جست‌وجوگر و باهوش بود و هیچ‌گاه بر روی

کسی که اهل تهلیل بود شمشیر نکشید و قبل از حمله به کسی حجت را بر او تمام کرده و خدا را گواه می گرفت، اگر رقیب به ادامه جنگ مایل بود به نبرد می پرداخت.

یعقوب در شهر زرنگ میان دروازه فارس و طعام، کاخی ساخت که دارالعماره نیز در آن واقع بود. همچنین بنای قسمتی از بازارهای شارستان زرنگ را که در اطراف مسجد آدینه قرار داشتند، از آثار یعقوب لیث می دانند و گفته می شود یعقوب عایدات آن را که روزانه هزار درهم برآورد می شد، وقف مسجد آدینه در سیستان و مسجدالحرام در مکه کرده بود. مقدسی نیز بنای یکی از مناره های مسجد جامع شهر زرنگ را ساخته یعقوب لیث می داند. از بناهای دیگری که به یعقوب لیث نسبت می دهند، قلعه سعیدآباد در شهرستان اصطخر است که چون بر آن غلبه یافت، خرابش کرد، ولی بعدها که به ساختمانی جهت زندان نیاز پیدا شد، دستور داد که در همان محل زندان بسازند. «و آنجا را زندان خشم گرفتگان و کسانی که از کشتن ایشان چشم می پوشید، قرار داد».

سکه ای از یعقوب لیث در سال ۲۶۵-۲۵۴هـ-ق وجود دارد، که نوع سکه از سیم و درهم است و قطر سکه ۲۲ میلیمتر و وزن ۱/۶۵ گرم می باشد، نقش روی سکه «لا اله الا الله وحده لا شریک له یعقوب» و دور سکه «بسم الله ضرب هذا الدار به فارس سنه ۲۵۳ ثلث خمسين ماتین» دور دوم سکه «الله الامر من قبل و من بعد و یومئذ یفرح المومنون» «فرمان از خداست از گذشته و آینده در چنین روزی مؤمنان شاد می شوند» پشت سکه ها «لا الله محمد رسول الله المعز» و دور سکه ها «محمد هو الذی ارسل و رسوله بالهدی و دین الحق لیظهر علی الدین کله ولو کره المشرکون» «اوست آنکه فرستاد رسولش را برای هدایت به دین درست تا آشکار کند ان را بر همه دین ها اگرچه مشرکان اکره دارند».